ROK XIV

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

№ 2

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 STYCZNIA 1939 ROKU

XIX KONGRES CHEMII PRZEMYSŁOWEJ

Kongresy Chemii Przemysłowej, zwoływane corocznie przez Towarzystwo Chemii Przemysłowej w różnych krajach Europy, gromadzą zawsze dużą ilość znanych uczonych i techników, zajmujących się zagadnieniami przemysłu chemicznego i chemii stosowanej. Kongresy w poprzednich latach odbywały się naogół w miastach zachodniej Europy, z wyjątkiem Kongresu w r. 1931, który odbywał swe obrady w Pradze.

Kongresy te mają charakter wybitnie międzynarodowy. Bywają na nich zazwyczaj przedstawiciele kilkudziesięciu krajów świata, w osobach wybitnych przemysłowców i uczonych. Odczyty plenarne i sekcyjne wygłaszane są na tematy najwięcej aktualne w danym roku przez najbardziej kompetentnych prelegentów. Należy sądzić, że Kongres warszawski zgromadzi również elitę świata chemicznego.

Kongres roku 1939, XIX zkolei, odbyć się ma w Warszawie. Min. Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego i Min. Spraw Zagranicznych wyraziły swą zgodę na zwołanie Kongresu do Warszawy, a organizacją Kongresu zajmuje się specjalny Komitet, powołany dn. 17 grudnia r. ub. Na czele głównego Komitetu Organizacyjnego stanął Rektor Politechniki Warszawskiej, Prof. Dr. Józef Zawadzki, a prace przygotowawcze odbywają się na terenie 3-ch komitetów, mianowicie: naukowego, organizacyjno-finansowego i wykonawczego.

Kongresy Chemii Przemysłowej mają swoją doskonałą tradycję przemysłową i naukową, jest przeto rzeczą szczególnie ważną, aby Kongres warszawski, który ma się odbyć w okresie od dn. 24 września do dn. 1 października, nie tylko dorównał organizacją i dorobkiem poprzednim kongresom, ale je nawet przewyższył. Polski świat chemiczny ma zresztą doskonałą tradycję organizowania międzynarodowych zjazdów. Przypomnieć mianowicie trzeba, że we wrześniu r. 1927 odbywała się w Warszawie VIII Międzynarodowa Konferencja Chemii Czystej i Stosowanej, która zarówno pod względem organizacyjnym jak naukowym wniosła rzetelny dorobek do międzynarodowych poczynań chemicznych.

Jest rzeczą ważną, aby XIX Kongres Chemii Przemysłowej pozwolił stwierdzić wysoki stan chemii przemysłowej w Polsce, aby organizacja Kongresu pozostawiła najlepsze wrażenie na jego uczestnikach.

Komitet naukowy Kongresu zwróci się niebawem o zgłaszanie referatów na Kongres. Komitet finansowy skieruje do przedsiębiorstw chemicznych wnioski o subwencje na rzecz Kongresu. Już jednak obecnie należy zasygnalizować, że prace Komitetu, poprzedzone zresztą przeszło rok już trwającymi wstępnymi przygotowaniami, są posunięte daleko.

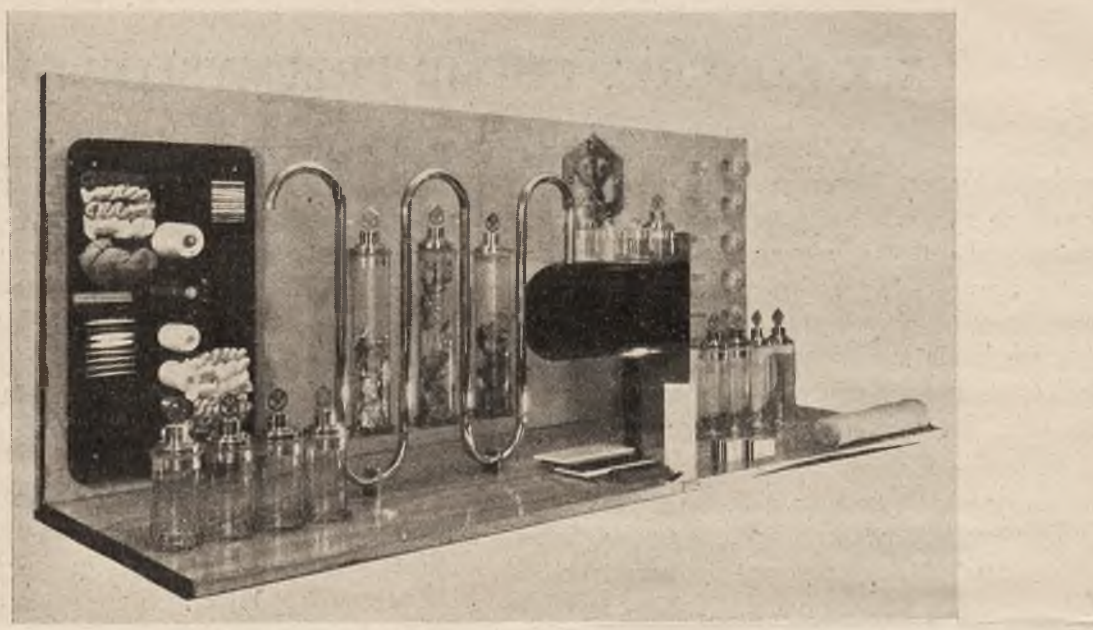
W swoim czasie podamy pełny skład osobowy komitetów kongresowych, które gromadzą przedstawicieli polskiego świata chemicznego. Cudzoziemcy nie biorą, oczywista, udziału w pracach przygotowawczych, z wyjątkiem stałej komisji organizacji Kongresów Chemii Przemysłowej, która mieści się w Paryżu w ramach Towarzystwa Chemii Przemysłowej i działa w permanencji.

Szczegółowy program Kongresu jest opracowywany: projektowane jest odbycie obrad kongresowych w gmachach Politechniki Warszawskiej w przeciągu 4-ch pierwszych dni trwania Kongresu, oraz zwiedzanie fabryk i przedsiębiorstw chemicznych w ciągu 3-ch ostatnich dni.

Wszystkie fabryki chemiczne prosimy o bliższe zainteresowanie się organizowanym Kongresem i o pozostawanie w tym celu w kontakcie z Komitetem organizacyjnym, którego siedziba dla spraw prezydialnych i naukowych mieści się w Politechnice Warszawskiej (Polna 3), dla spraw zaś finansowych i wykonawczych w Związku Przemysłu Chemicznego (Czackiego 1).

POLSKI PRZEMYSŁ CHEMICZNY NA WYSTAWIE NOWOJORSKIEJ

Przemysł chemiczny zgodnie z programem wystawiennictwa na Wystawie Nowojorskiej, który przewiduje pokaz syntetyczny eksponatów, stanowiących szczytową polską produkcję, wystawia tablicę plastyczną, obrazującą symbolicznie produkcję artykułów chemicznych oraz gablotę, mieszczącą kilkanaście produktów najbardziej charakterystycznych dla polskiej wytwórczości. Tablica wykonana została przez Muzeum Przemysłu i Techniki, gablota zaś, której fotografia zamieszczona jest poniżej, według projektu Prof. T. Gronowskiego, przez Związek Przemysłu Chemicznego. Dobór eksponatów siłą rzeczy był ograniczony ze względu na szczupłość miejsca, gdyż rozmiary gabloty wynoszą zaledwie 3 m. długości, 1,20 m wysokości i 1 m. szerokości. Artystyczne rozwiązanie gabloty i rozmieszczenie eksponatów, z punktu widzenia wystawowego, stoi na bardzo wysokim poziomie.

SPRAWY NORMALIZACYJNE

W grudniu ub. r. ukazało się Sprawozdanie z działalności Polskiego Komitetu Normalizacyjnego (P. K. N.) za okres od dnia 1 kwietnia 1937 r. do dn. 31 marca 1938 r., wydane w formie broszurowej. Jak wynika ze sprawozdania w okresie sprawozdawczym w skład Komitetu wchodziło 26 przedstawicieli i 20 zastępców Ministerstw, Urzędów, Wyższych Uczelni oraz różnych organizacyj przemysłowych i naukowych. Czynnych było 47 Komisyj fachowych w pracach których brało udział 530 osób, Ogółem do dn. 31 marca 1938 r. wydano 1273 norm.

Komisji Technologii Chemicznej przewodniczył Inż. Edmund Trepka, sekretarką była mgr chem. Halina Zamoyska. Przy Komisji czynnych było 13 następujących Podkomisyj: tłuszczów, olejów roślinnych i zwierzęcych, oleiny, gliceryny, mas smołowych i lepnika, karbolineum, trwałości zabarwień, farb i lakierów, węglanu amonowego, ałunu chromowego, ałunu potasowego i siarczanu glinowego, kwasu siarkowego, superfosfatów, wyrobów ogniotrwałych i ceramiki szlachetnej, wreszcie octu do użytku domowego. W wyniku prac Komisji Technologii Chemicznej, na posiedzeniu plenarnym P. K. N. w dniu 21.XII.1938 r., zatwierdzone zostały normy na następujące produkty: mydło maziste, węglan amonowy, węglan amonowy kwaśny, ałun glinowo-potasowy, ałun chromowy, siarczan glinowy, oraz materiały ogniotrwałe.

Z WYDAWNICTW

Dotychczasowy stan rzeczy w zakresie opodatkowania reklam nasuwa szereg poważnych zastrzeżeń. Istniejący bowiem stan prawny jest taki, że poszczególne samorządy posiadają możność dowolnego określania wysokości podatku od reklam, już choćby przez to, że pojęcie reklamy nie jest w obowiązującym ustawodastwie prawnie zdefiniowane. Dowolność wyznaczania wysokości podatku od reklam — samorządowego czy drogowego, z których pierwszy zresztą nie jest powszechnie stosowany na terenie całego Państwa, uniemożliwia przedsiębiorstwu reklamującemu się przeprowadzenie jakiejkolwiek kalkulacji. W konsekwencji powodować to może stopniowy zanik tego potężnego, nowoczesnego czynnika rozwoju gospodarczego jakim jest reklama. Na specjalną więc uwagę zasługuje pojawienie się broszury p. t. „Opodatkowanie reklamy w oświetleniu prawodawstwa polskiego i zagranicznego". Broszura wydana nakładem Centr. Zw. Średniego i Drobnego Przemysłu w Polsce opracowana została pod redakcją dyr. E. Kikolskiego przez F. Ćwiertnię i M. Prószyńskiego. W wydawnictwie tym znajdujemy syntetyczne zobrazowanie prawnego i faktycznego stanu rzeczy w dziedzinie opodatkowania reklamy, jak też wyliczenie najpilniejszych żądań ze strony przemysłu w celu racjonalnego zmodyfikowania dotychczasowej procedury wymiarowej i skali opłat podatkowych, wymierzanych od reklamy. Broszura, przez swą ciekawą treść i liczne informacje podatkowe, zasługuje na uważne przestudiowanie jej przez każde stosujące reklamę przedsiębiorstwo przemysłowe i handlowe.

Ukazał się Nr. 2 (rok X) „Nowości Fotograficznych" wydawanych przez Fabrykę Płyt, Błon i Papierów Fotograficznych „Alfa" w Bydgoszczy. Na treść numeru składa się szereg ciekawych artykułów z zakresu fotografii J. Bułhaka, Dr. T. Cypriana, J. Świtkowskiego, Dr. A. Wieczorka oraz kronikarskie notatki o ruchu fotograficznym w kraju i rubryka „Nowe wydawnictwa". Zeszyt ilustrowany jest licznymi, pięknymi fotografiami.

INFORMACJE EKSPORTOWE

W końcu stycznia r. b. przewidywane jest podjęcie rokowań handlowych polsko-rumuńskich w sprawie ewent zmian w obowiązujących obecnie listach kontyngentowych. Zainteresowane przedsiębiorstwa chemiczne winny zgłosić do Związku swe postulaty w nieprzekraczalnym terminie 20 stycznia r. b.

W drugiej połowie b. m. odbędzie się posiedzenie polsko-italskiej Komisji Kontroli Obrotu Towarowego. Związek opracował już w tej sprawie materiały, dotyczące dezyderatów wysuniętych przez przemysł chemiczny.

Na mocy umowy handlowej polsko-litewskiej podpisanej w dn. 22 grudnia ub. r. strona polska uzyskała szereg kontyngentów na różne produkty chemiczne. Zainteresowane przedsiębiorstwa chemiczne mogą otrzymać w Związku bliższe informacje w tej sprawie.

W okresie styczeń — listopad 1938 r. eksport produktów chemicznych z Polski osiągnął wartość 45.516 tysięcy zł. utrzymując się w ten sposób na poziomie wywozu z r. 1937 (45.899 tysięcy zł.).

Z artykułów których wartość wywozu zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego należy wymienić: siarczan amonu, biel cynkową, sole potasowe, smoły, przędzę jedwabiu sztucznego, naftalin, sodę, karbid, ceratę, żelazokrzem, siarczyn sodowy i litopon.

Zwiększyła się natomiast wartość wywozu zagranicę następujących produktów: makuchów, benzolu surowego i oczyszczonego, saletr, kleju kostnego, klejów roślinnych, potażu i węgla wywarowego, chlorku amonu, siarczanu miedzi, węgla drzewnego, węglanu amonu, alkoholu metylowego, mączki kostnej i rogowej, kalolitu, tomofanu i celuloidu.

Dr. Walter Sonnenberg (Halton House, 20—23, Holborn, London E. C. 1.) poszukuje przedstawicielstwa na Anglię i posiadłości brytyjskie firmy polskiej zainteresowanej w eksporcie na te rynki chemikaliów.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. U. R. P. Nr. 104 z dn. 31 grudnia 1938 ukazało się pod poz. 685 Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 21 grudnia 1939 r. o wykonywaniu nadzoru oraz bezpośredniego dozoru nad kotłami parowymi.

Rozporządzenie obowiązuje od dnia ogłoszenia.

W Dz. U. R. P. Nr. 104 z dn. 31 grudnia 1938 ukazało się pod poz. 686 Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 21 grudnia 1938 o wysokości i sposobie uiszczania opłat za badania przenośnych zbiorników do gazów sprężonych, skroplonych i rozpuszczonych pod ciśnieniem oraz za badania mas porowatych do acetylenu rozpuszczonego.

Rozporządzenie obowiązuje od dn. 31 grudnia 1938 do dn. 31 grudnia 1939 włącznie.

W Dz. Urz. Min. Skarbu Nr. 33 z dn. 10 grudnia 1938 ukazał się pod poz. 789 Okólnik C. 172 Ministerstwa Skarbu L. D. IV. 29957/2/38 w sprawie stosowania cła konwencyjnego do krążków z gumy miękkiej (z poz. 745 p. 2 tar celn.), wyjaśniający iż stawkę konwencyjną należy stosować do krążków z gumy miękkiej do wrzecion przędzalniczych o wadze krążka powyżej 100 g do 500 g.

W Dz. Urz. Min. Skarbu Nr. 35 z dn. 31 grudnia 1938 ukazał się szereg okólników Ministerstwa Skarbu w następujących sprawach:

1) w sprawie stosowania pozwoleń przywozu,

2) w sprawie powtórnego wykorzystywania pozwoleń przywozu, w przypadkach powrotnego wywozu towarów za granicę,

3) w sprawie wymiaru podatku obrotowego od sprzedaży spirytusu, wyprodukowanego na cele niekonsumcyjne,

4) w sprawie opłat patentowych od przerobu spirytusu.

W Dzienniku Taryf i Zarządzeń Kolejowych Nr. 60 z dnia 31 grudnia 1938 r. ogłoszone zostały następujące zmiany w zakresie taryf na produkty chemiczne.

Do obszaru ważności taryfy wyjątkowej pk 12 — 15 na przewozy paku do portów polskich w Gdyni i Gdańsku wprowadzona została, jako stacja nadawcza, Kopalnia Emma.

Poz. 579 klasyfikacji towarów otrzymała nowe następujące brzmienie:

„Środki karbolinowe, emulsja sulfolowonaftenowo-olejowa (sadol) oraz środki ze smarów smołowcowych: grzybobójcze i owadobójcze.... II 7 P_2.

W Dzienniku Ustaw R. P. Nr. 102 z dn. 29.XII.1938 r. ukazało się pod poz. 675 Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 12.XII.1938 r. w sprawie ustalenia pozycyj tar. cel. przywozowej dla towarów, których przynależność taryfowa wzbudza wątpliwość. Rozporządzenie obejmuje m. in. cały szereg produktów i półproduktów chemicznych oraz surowców dla przemysłu chemicznego i z tego względu zasługuje na dokładne zapoznanie się zainteresowanych z jego treścią. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 12.I.1939 r. Jednocześnie traci moc obowiązującą rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 21.X. 1936 r. w sprawie ustalenia poz. tar. cel. dla towarów, których przynależność taryfowa wzbudza wątpliwości (Dz. U. R. P. Nr. 86 poz. 603).

CENY NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW CHEMICZNYCH W/G NOTOWAŃ FIRMY EDWARD GRONIOWSKI W WARSZAWIE, Srebrna 16.

Cena w zł. za 100 kg.

Aceton	335.—
Ałun chromowy	68.—
Ałun krystaliczny	46.—
Antychlor krystaliczny	38.—
Biel cynkowa	57.—
Biel ołowiana	125.—
Boraks krystal.	76.—
Cerezyna biała II gat.	180.—
Cerezyna żółta II gat.	160.—
Chlorek magnezu	26.—
Chlorek baru	60.—
Chlorek cynku 98/100%	120.—
Chlorek wapna	40.—
Chlorek wapnia	27.—
Czterochlorek węgla	160.—
Dwuchromian potasu	153.—
Dwuchromian sodu	120.—
Degras orygin. Stadlera Moelon I	130.—
„ „ „ „ II	115.—
Dekstryna żółta	56.—
* Esencja octowa 80%	260.—
Emetyk	500.—
* Formalina 40%	155.—
Fosforan sodowy 3[1] zasadowy	75.—
Fenol krystal.	280.—
Fluorek sodu	165.—
Glukoza nieskażona	75.—
Hydrosulfit	270.—
Kaolina	14.—
Kreda zwykła szlamowana	8.—
Kreda ch. cz.	47.—
Kalafonia krajowa	70.—
Kalafonia amerykańska „Hercules" N. jasna	85.—
* Kwas octowy 30% techn.	90.—
Kwas mrówkowy	240.—
Kwas mlekowy 50%	120.—
Kwas mlekowy 80%	210.—
* Kwas fosforowy chem. czysty	250.—
* Kwas fosforowy techniczny	215.—
Kremotartar	225.—
Kwas cytrynowy	490.—
* Kwas solny techn.	17.—
Kwas winowy kryst.	440.—
Litopon 30%	70.—
Minia ołowiana 99/100%	110.—
Nadboran sodowy	325.—
Nadmanganian potasu	280.—
Naftalin	70.—
Nigrozyna wodna	800.—
Nigrozyna tłuszczowa	1200.—
Olej rycynowy techniczny	170.—
Olej rycynowy med.	230.—
Olej kostny	400.—
Olej turecki 50%	80.—
Olej turecki 80%	140.—
Bejca dla skór „Peroly" franc.	100.—
Octan sodu	100.—
Ozokeryt czarny	140.—
Ozokeryt bielony	350.—
Parafina w taflach	115.—
Siarka	od 26 do 40
Siarczan glinu	24.—
Siarczan żelaza	15.—
Sól szczawikowa	165.—
Sól gorzka	21.—
Sadze angielskie	110.—
Tłuszcz z wełny ciemny	60.—
„ „ „ jasny	85.—
Woda utleniona 30%	350.—
Żelazocjanek potasu czerw.	470.—
„ „ żółty	315.—

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i należy rozumieć je za 100 kg loco skład Warszawa, wraz z opakowaniem; ceny za produkty oznaczone gwiazdką należy rozumieć — bez opakowania.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:

„Przemysł Chemiczny Boruta" Sp. Akc. Zgierz. Telefony bezp. z Łodzią Nr. 195-96, 195-97, 195-98. Adres telegr. „Boruta-Zgierz". Przedstawicielstwa: Łódź, Piotrkowska 177, tel. 192-12. Warszawa, Żórawia 29 m. 1, tel. 808-09. Warszawa, Piusa XI Nr. 3 m. 8, tel. 838-78. Bielsko, Grażyńskiego 60, tel. 21-57. Białystok, Gen. Pierackiego Nr. 38, tel. 11-08. Częstochowa, I-a Aleja Nr. 14, tel. 17-80. Kraków, Smoleńsk Nr. 34, tel. 163-36. Poznań Słowackiego 36, tel. 63-39.

„Wola Krzysztoporska" Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.

Zakłady Chemiczne w Winnicy, S. A. Winnica, poczta Henryków k/Warszawy, tel. I-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.

Chlorek wapna bielący:

„Elektryczność", Akc. Tow. Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-44.

Chlorek wapnia ($CaCl_2$):

„Zakłady Solvay w Polsce". Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Farmaceutyczne przetwory:

„Ludwik Spiess i Syn", Sp. Akc. Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

„Fr. Karpiński Spółka Akcyjna". Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:

„Strem", Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

„Schicht - Lever" Przem. Tłuszcz. Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.

Gumowe artykuły techniczne:

„Wolbrom", Sp. Akc. Warszawa. Leszno 15, tel. 11-06-81.

„Piastów" Zakł. Kauczukowe Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 333-49.

Jedwab sztuczny:

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu", Sp. Akc. Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

„Chodaków" Fabryka przędzy i tkanin sztucznych, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.

Karbid:

„Elektryczność", Akc. Tow. Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.

Klej kostny i skórny:

„Strem", Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat):

„Zakłady Solvay w Polsce", Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Oleina zwierzęca:

„Strem", Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Olej kopytkowy:

„Strem" Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Olej kostny:

„Strem" Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Siarczek węgla:

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu", Sp. Akc. Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Słomka i włosie wiskozowe:

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu", Sp. Akc. Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Soda amoniakalna, krystaliczna i kaustyczna:

„Zakłady Solvay w Polsce", Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Soda kaustyczna:

„Elektryczność", Akc. Tow. Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.

Sól glauberska krystaliczna oraz kalcynowana, odwodniona.

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.

Stearyna:

„Strem", Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-33.

Środki grzybobójcze do nasycania drewna, środki ognioochronne

„Fungus" Sp. z o. o., Warszawa 1, Nowogrodzka 49 tel. 999 84.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11.